

Martina Sahler
Heiko Wolz

CUKROVÁ BARÓNKA

Marthino tajomstvo

PODMANIVÝ PRÍBEH O KRÁSNEJ PAŠERÁČKE Z BAVORSKÉHO
LESA INŠPIROVANÝ SKUTOČNÝMI UDALOSŤAMI

metafora

Martina Sahler
Heiko Wolz

CUKROVÁ BARÓNKA

Marthino tajomstvo

Martina Sahler, Heiko Wolz

CUKROVÁ BARÓNKA

Vydala GRADA Slovakia s.r.o. pod značkou Metafora
Moskovská 29, 811 08 Bratislava 1
www.grada.sk
Tel.: +421 2 556 451 89
ako svoju 252. publikáciu.

Z nemeckého originálu *Die Zuckerbaronin* vydaného vydavateľstvom Bastei Lübbe AG,
v roku 2023, preložila do slovenčiny Anna Chelemendíková.

Jazyková redakcia Anetta Letková
Návrh obálky Milan Malý
Grafická úprava a sadzba Zuzana Ondrovičová
Zodpovedná redaktorka Lucia Baťová

Vydanie 1., 2024
Počet strán 368
Tlač Tisk Centrum s.r.o.

Copyright © 2023 by Bastei Lübbe AG, Köln

Slovak edition © Grada Slovakia s.r.o., 2024
Translation © Anna Chelemendíková 2024
Cover illustrations © freepik.com

Upozornenie pre čitateľov a používateľov tejto knihy

Všetky práva vyhradené. Žiadna časť tejto tlačenej či elektronickej knihy nesmie byť reprodukováaná a šírená v papierovej, elektronickej či inej podobe bez predchádzajúceho písomného súhlasu nakladateľa. Neoprávnené použitie tejto knihy bude trestne stíhané.

Automatizovaná analýza textov alebo dát v zmysle čl. 4 smernice 2019/790/EU a používanie tejto knihy na tréningovanie AI sú bez súhlasu nositeľa práv zakázané.

ISBN 978-80-8090-800-3 (ePub)
ISBN 978-80-8090-799-0 (pdf)
ISBN 978-80-8090-798-3 (print)

ZOZNAM POSTÁV

(hlavné postavy sú vyznačené tučným písmom, skutočné postavy a miesta sú označené hviezdíčkou*)

✧ *Približne v rokoch 1906 – 1908* ✧

V Polderfelde

Korbinian Schinder, nar. 1856, dopravca tovaru a kráľ pašerákov z Bavorského lesa

Barbara Schinderová, rodená Heusingová, nar. 1862, jeho manželka

Martha, nar. 1888, najstaršia dcéra, podobná otcovi

Gwendolyn, nar. 1891, prostredná dcéra, vďaka svojmu talentu považovaná za zázračné dieťa

Helena, nar. 1894, najmladšia dcéra, veľká milovníčka zvierat

Max Arenburg, nar. 1850, Korbinianov najlepší priateľ, ktorý bol zvolený do nemeckého Ríšskeho snemu ako zástupca sociálnych demokratov

Benno Meininger, nar. 1884, Korbinianov najlepší spolupracovník
Cilly, nar. 1894, Bennova sestra, žiačka školy v Deggendorfe a Helena kamarátka

V Ornbachu

Leopold Wallendorf, nar. 1850, riaditeľ spoločnosti Donau Zucker AG

Annegret Wallendorfová, nar. 1853, jeho manželka

Alexander Wallendorf, nar. 1887, dedič usadlosti Theresienberg
a spoločnosti Donau Zucker AG

Vinzenz Winkler, nar. 1887, Kathin manžel, farmár, Alexandrov naj-
lepší priateľ

Florian Köhler, nar. 1886, syn stolára, dopĺňa trojicu priateľov spolu
s Alexandrom a Vinzenzom

*V Deggendorfe**

Walter, nar. 1851, a Edith Lanzová, nar. 1852, výrobcovia textilu
a priatelia manželov Wallendorfovcov

Veronika Lanzová, nar. 1886, ich jediná dcéra

Vo Waidreute a v Kahlmühlene (pri českých hraniciach)

Gustav Böch, nar. 1860, kostolník vo farskom kostole vo Waidreute
a sprostredkovateľ Korbinianovho pašeráckeho obchodu

Farár Wildner, vedie veľkonočnú procesiu do Čiech

Alfons Hartler, nar. 1859, nový žandár v Kahlmühlene, druhýkrát
ženatý. Jeho žena je o dvadsať rokov mladšia Anna. Chce na ňu
urobiť dojem

V Englingene (na nemeckom území v blízkosti švajčiarskych hraníc)

Rupert Vogel, nar. 1849, colník, ktorého životným cieľom je zastaviť
pašovanie sacharínu

Agathe Vogelová, jeho stará teta, ktorá ho šikanuje na každom
kroku

V Bucheli (na švajčiarskom území pri hraniciach s Nemeckom)

Andrin Brunner, nar. 1889, a **Loris Brunner**, nar. 1888, švajčiarski bratia, ktorí využívajú obchod so zmiešaným tovarom, ktorý patrí ich strýkovi Beatovi, na pašovanie sacharínu do Nemecka

❧ *Ďalšie postavy z rokov 1878 – 1898* ❧

V Baltimore, USA*

Constantin Fahlberg*, nar. 1850, objavil sacharín v roku 1878; bratranec Maxa Arenburga
Eleonore Lewisová, nar. 1847, jeho gazdiná
Ira Remsen*, nar. 1846, zakladateľ chemickej fakulty na Univerzite Johnsa Hopkinsa a istý čas Fahlbergov nadriadený

V Polderfelde

Kuno Heusinger, nar. 1830, a Mechthild Heusingerová, nar. 1831, rodičia Barbary Heusingerovej, prevádzkujú krajčírsku dielňu
Adele Schinderová, nar. 1826, Korbinianova matka

V Ornbachu

Ignatz Wallendorf, nar. 1815, otec Leopolda Wallendorfa, prepadol šialenstvu
Friedl Wagner, nar. 1818, a Hannelore Wagnerová, nar. 1819, rodičia Annegret Wallendorfovej, prevádzkujú kolársku dielňu

*V Deggendorfe**

Georg von Basnitz, nar. 1834, riaditeľ úverového oddelenia deggen-
dorfskej banky

*V Lipsku**

Adolph List*, nar. 1823, technik a továrnik; strýko Constantina
Fahlberga

Adolph Moritz List*, nar. 1861, chemik a Adolphov syn

PROLÓG

Veľká noc 1906, nemecko-česká hranica pri Waidreute

Sneh sa začal topiť až koncom marca. O tri týždne neskôr na poliach ešte stále ležali jeho sivobiele zvyšky. Slnko vysušilo cesty, no tie sa v tieni lesa stále tiahli po krajine mokré a zablatené. Brezy, vrbý a liesky spolu s tmavšími jedľami ňaťahovali svoju zeleň k modrej oblohe, na lúkach kvitli púpavy ako žlté ostrovy medzi zalesnenými úsekmi. Jemný hukot, bzukot a trepot akoby rozprúdili a šírili vôňu čohosi nového. Koč Korbiniana Schindera sa pohyboval vpred na širokých kolesách, ktoré sa na mäkkej zemi dali ľahko riadiť. Na kopci, na ktorý práve dorazili, zastavil kone. Z rozhorúčených chladnokrvníkov stúpala para a ich postroje cvendžali, keď kone triasli hlavami. Dole v údolí stúpala z komínov dym, ľudia práve raňajkovali.

Aj oni si chceli oddýchnuť. Korbinian zoskočil z kozlíka a podal ruku manželke Barbare, aby jej uľahčil zostup. Jej šaty, rovnako ako šaty jej troch dcér, boli v ten deň nezvyčajne ťažké; museli vydržať ešte pár hodín, potom sa zbavia záťaže všitej do lemov, záhybov a vreciek. Ak všetko pôjde podľa plánu, budú o niečo bohatšie. A vyzeralo to, že im nemá čo prekaziť ich plán.

Miesto na odpočinok na kopci bolo ideálne. Nachádzali sa tam dve hrubo otesané drevené lavice a medzi nimi stôl. Jeho dosku pokrývali zárezy, niektoré vytvoril čas a počasie, iné boli vyrezané čepelou noža ako znak lásky. Barbara rozprestrela šachovnicovú utierku, vybrala z košíka dosku a nôž a nakrájala krajce chleba a plátky syra. Korbinian si počas toho, ako pozoroval manželku, zamyslene prešiel prstami po jazve, ktorá sa mu ťahala od pravého obočia až k brade. Staré zranenie ho páliło na rannom slnku, bola to však známa bolesť. Naučil sa s ňou žiť. Pohládil Barbaru po ruke. „Máš dosť aj pre seba, moja Donaunixe, však?“

„Áno, drahý, neboj sa. Nehovor mi však Donaunixe. To nie som ja. A vôbec, je to pohanský nezmysel.“ Rozprávala rovnako ticho ako on, ale ostatní pri stole nastražili uši. „Lenže ty si krásna ako Isa, to predsa vieš.“

Staršie dcéry a Korbinianov spolupracovník Benno Meininger potlačili smiech. Len nech sa pokojne ďalej bavia na tom, že by niekto mohol byť aj po dvadsiatich rokoch manželstva stále takýto zamilovaný. To, čo bolo medzi ním a Barbarou, bolo ich celoživotné šťastie. Iba najmladšia dcéra Helena mala doširoka otvorené oči. Prišuchla sa bližšie, zaujatá šepkanými slovami. „Kto je Isa?“ chcela vedieť dvanásťročná dievčina a siahla po krajci chleba. Martha, najstaršia, jej klepla po prstoch.

„Počkaj, kým matka rozdá všetkým!“

„No tak, Martha, si príliš prísna.“ Korbinian objal Helenu a pobozkal ju na temeno hlavy.

Martha si prehodila škoricovohnedý vrkoč cez plece. Jej výraz prezrádzal, čo si o tom myslí, ale nič nepovedala. Korbinian to vedel aj sám: Helena sa z jeho dcér najviac podobala na svoju matku, a tým obmäkčovala jeho srdce. Jej tvár, štíhla postava, koruna svetlých vlasov.

Kým Barbara rozdávala chlieb a syr, Benno odbehol ku koču, prehrabával sa v ruksaku a vrátil sa so smaltovanou miskou so zapínaním na pracku. Otvoril ju a položil do stredu stola. „Salámový šalát, nech sa páči!“ Všetci jedli chleby so syrom, naberali si vidličkami šalát a Helena vydala hlasné „mmm“. Aj ostatní pochválili Benna a ponúkli sa. V mladom veku prišiel o oboch rodičov a musel sa naučiť postarať sa o seba sám. Zvládal to majstrovsky.

Korbinianovi neunikli pohľady, ktoré Benno vrhal na Marthu, keď s chuťou prežúvala. Vyhovovalo mu to. Na toho chlapca sa mohol spoľahnúť. To, že by sa medzi ním a jeho najstaršou dcérou mohlo niečo vyvinúť, neplánoval, ale zapadalo to do jeho sna o silnom, nezávislom klane.

Helenina otázka o Ise visela vo vzduchu. Gwendolyn, prostredná dcéra, sa ujala najmladšej. „Morská panna Isa je sestra Loreley a vládne hradu na úpätí Jochensteinu,“ povedala, „medzi Pasovom a Untergrießbachom. Hovorí sa, že sa zjavuje v trblietavých šatách s vencom kvetov na hlave za jasných mesačných nocí a ukazuje sa rybárom.“

Korbinian jej s úsmevom prikývol a potom sa obrátil k Helene. „Isa má vlasy ako mama a ty a je rovnako krásna ako vy.“

Lenže najmladšia dcéra už bola myšlienkami inde.

„Čo to stváraš?“ Martha vyskočila, keď Helena skĺzla z lavičky, rozdrobila zvyšky chleba a hodila omrvinky hŕstke vrabcov, ktoré sa radostne pustili do neočakávaného pokrmu. Vtáčiky ťobali do omrviniiek a ich počet rýchlo narastal.

„Som plná,“ zvolala Helena. „Chcem si urobiť veniec z kvetov ako Isa, kým pôjdeme ďalej.“

„Nabudúce sa najprv spýtaj, či niekto iný nechce tvoj chlieb. Nie je to nič pre divé vtáky, Helena,“ napomenula ju Barbara ako vždy presne tým správnym tónom. Rozhodným, ale nie príliš

prísny. Korbinian často bezmocne stál bokom, keď sa sestry pohádali alebo bolo treba jednu z nich pokarhať.

O štvrtňhodinu neskôr sa vydali na posledný úsek cesty. Čoskoro dorazili do Waidreutu. Korbinian sedel na kozlíku, jeho žena vedľa neho, tri dcéry a Benno boli pohodlne usadení v koči. Tak pohodlne, ako to len šlo. Z hrboľatej cesty sa im aj tak vytvorili modriny. Vrecká ukryté v ich oblečení ich dodatočne tlačili. Okrem vreciek všitých do látky mali pod nohami štyri vrecia, v ktorých bolo ďalších dvesto kilogramov nákladu.

Sacharín.

Pred týždňom prijali Korbinian a Benno na nemecko-švajčiarskej hranici žlté balíčky s bielymi kryštálkami. Na každom malom vrecku bol napísaný návod: „Obsah rozpustite v pollitri teplej vody. Jedna čajová lyžička tohto roztoku zodpovedá sladivosti troch kociek cukru.“ Akoby ľudia sami nevedeli, ako sa používa! Keďže väčšina ľudí si už repný cukor nemohla dovoliť alebo ho nechcela, táto Bohom zoslaná náhrada bola veľmi žiadaná. Nečudo, že mocní muži cukrovarníckeho priemyslu dali nôž na krk politikom, ktorí následne toto sladidlo zakázali – nielen v Nemecku, ale aj vo Francúzsku, v Belgicku a Španielsku. Iba Švajčiarsko nevidelo dôvod na obmedzenie jeho výroby a distribúcie. Táto krajina sa stala skutočnou sacharínovou oázou. Všetci pašeráci udržiavali úzke kontakty s alpskou republikou.

Korbinian zásoboval sladidlom celý Bavorský les. To, čo zostalo, predával Rakúšanom. Využíval na to svoju prepravnú spoločnosť. Balíky sa dali ľahko zamaskovať a presúvať. Dnes však putovali do Čiech. Tam sa dal *cukor chudobných* predať za dvadsaťpäť ríšskych mariek za kilogram! Bol to neveriteľný zisk, pretože sami platili Švajčiarom len šesť mariek za kilogram. Korbinian mal svoju sieť sprostredkovateľov naprieč celým Bavorským lesom, ale v tomto

prípade mu dal rozhodujúci tip jeho najlepší priateľ Max, ktorý zastupoval Dolné Bavorsko v nemeckom Ríšskom sneme za sociálnych demokratov: Vo Waidreute ľudia vynašli špeciálny druh pašovania, ktorý umožňoval preniesť cez hranice veľké množstvá sacharínu. Korbinian okamžite nadviazal kontakt. Takúto príležitosť bolo treba využiť.

„Ako vyzerám?“ začul zozadu Helenin hlas. Pravdepodobne si uplietla veniec zo sedmokrások, ktoré natrhala, a nasadila si ho na hlavu.

„Si krásna ako obrázok,“ odpovedal jej Benno. Korbinian sa sám pre seba usmial. Jeho najmladšia mala neomylný inštinkt, vďaka ktorému vedela predvídať, kto jej dá správnu odpoveď. „Rovnako ako tvoje sestry,“ dodal. Martha si povzdychla, Gwendolyn nereagovala. Pravdepodobne bola zahľbená do básnickej zbierky, ktorú si vzala so sebou ako cestovné čítanie.

„Namiesto kŕmenia vtákov a výroby vencov by si sa mala sústrediť na úlohu, ktorá ťa čaká.“ Zaznel Marthin hlas cez rachot kolies. „Pamätáš si ešte, čo ti otec nakázal?“

„Áno, isto! Mám sa tváriť zbožne a kráčať svižne.“

„Drž sa toho, inak všetko pokazíš.“

Barbara, ktorá sedela vedľa Korbiniana, sa s úsmevom otočila. „Nemusíš sa tváriť zbožne, Helena. Je Veľká noc, oslavujeme zmŕtvychvstanie Pána, takže trochu bohabojnosti je asi namieste.“

Korbinian potlačil smiech. „Myslíš, že aj ten farár Wildner je bohabojný?“

Barbara sa naňho prekvapene pozrela. „Povedal si mi, že farár schvaľuje pašovanie v jeho procesii, pretože je presvedčený, že tým pomáha. Nikoho nepodvádza, dodatočný príjem pomôže chudobným rodinám zo Šumavy prežiť najhoršie časy. To je jediný dôvod, prečo som súhlasila s tým, že sa na tom zúčastním.“

„Máš pravdu, moja morská panna, verný služobník cirkvi mal vtedy ozaj požehnaný nápad.“

Barbara sa naňho skepticky zadívala zboku. „Vysmievaš sa mi?“ Korbinian sa usmial, pohladil ju po nohe a pocítil pod prstami drsnú látku jej sukne. Jej pašerácky šatník bol praktický, no on ju radšej videl v ľahkých ľanových šatách. „Neboj sa, Barbara, Pán Boh k nám bude milostivý, tým som si istý.“

Jeho manželka, ktorá bola vychovaná v kresťanskej viere, sa následne upokojila.

„Ten, kto dokáže prekabátiť cukrovarníkov, ktorí bažia po peniazoch, je vždy na správnej strane,“ dodala Martha, ktorá sedela za nimi. Korbinian niečo súhlasne zamrmlal. Pašovaniu sa venoval už osem rokov a nikdy sa kvôli tomu necítil previnilo. Čo zlé robili, okrem toho, že to bolo zakázané zákonom? Napriek tomu to bola správna cesta, ktorú kňazi hlásali zo svojich kazateľníc. Ľudia ako Schinderovci sa postarali o to, aby si ľudia mohli osladiť kašu a čaj, koláče a mlieko pre deti. Nebolo na tom nič odsúdeniahodné. A to, že pritom bohatli... Kto by sa venoval podnikaniu bez toho, aby si ním sám zarobil?

Dnes bol veľmi priaznivý deň. Prvýkrát sa pripojili k veľkonočnej procesii z bavorského Waidreutu cez hranice do Čiech. Korbinian cítil mravčenie v končekoch prstov pri predstave, ako s peniazmi vo vreckách cestujú domov, spievajú si a smejú sa. Potom si zaslúžia oddych. Benno dostane svoj podiel a väčšinu si pravdepodobne odloží bokom, aby z nej financoval vzdelanie svojej sestry. *Spolahlivý chlapec*, pomyslel si Korbinian. Taký, ktorý sa dobre postará aj o ženu, ktorú si vezme.

Pohľad mu preletel ponad plece. Martha sa mu najviac približovala svojimi názormi na sociálnu spravodlivosť a tiež tvorivým elánom. Bola škoda, že sa narodila ako žena, ale s Bennom po jej

boku by mal syna, akého si prial ako svoje najstaršie dieťa. Žeby ich tento rok čakala svadba? Keby bolo po Bennovom, pravdepodobne by sa vzali. Súdiac podľa jeho výrazu by to najradšej urobil už dnes. Korbinian si však nebol tak celkom istý, čo sa týka Marthy. Uvedomovala si vôbec, že ten chlapec má o ňu záujem? A uvedomovala si, že v osemnástich rokoch by sa už mala pomaly usadiť? Navyše, vnuk mohol prísť dosť skoro. Korbinian nechcel chodiť pomocou paličky, keď chlapec dosiahne vek, keď ho bude môcť naučiť všetko, čo potrebuje vedieť o pašovaní.

Jeho pohľad sa presunul na Gwendolyn. Nerada sprevádzala rodinu na výletoch, nos mala tak hlboko zaborený v knihe, že jej bolo vidieť len temeno hlavy. Akoby jej tie básne pomohli odpútať od hlúpej myšlienky, že robí niečo zlé. Podobne ako jej matka si v istom okamihu uvedomí, že samotná morálka človeka nenasýti ani mu nezaplatí drevo na zimu. Barbara tiež nebola zástankyňou pašovania, ale súhlasila. Napokon, aj ona sama vedela, že robia správnu vec. Pre seba i pre ostatných.

Korbinian tľoskol jazykom a potiahol opraty oboch koní, keď vchádzali na okraj Waidreutu. Cestou stretli iba pár ľudí a aj tu ulice zívajú prázdnotou. Väčšina obyvateľov bola v toto neskoré ráno počas Veľkonočného pondelka v kostole, ale muž, ktorý bol ich spojkou, mal byť doma. Podľa opisu býval v centre dediny.

Barbara vytiahla z vrecka sukne svoj malý ťahák bez toho, aby sa jej Korbinian opýtal na adresu. Po toľkých rokoch manželstva si rozumeli aj bez slov.

„Kostolník Gustav Böch.“ Rozhliadla sa po dedine, ktorej dominoval farský kostol, okolo ktorého pomaly prechádzali. „Tamto,“ ukázala na dom s veľkým balkónom, ktorý stál v tieni kostola. Korbinian nasmeroval voz k okraju cesty a zastavil pod balkónom,

z ktorého na nich akoby mávala baroková drevená postava v životnej veľkosti.

„Kto ho pozná?“ opýtal sa Korbinian.

Gwendolyn sa naklonila dopredu. „Svätý Nepomucký. Patrón mostov a sposedného tajomstva.“

Martha ironicky zatlieskala. „Dnes má možnosť dokázať, že vie stavať mosty a udržať tajomstvo.“ Korbinianovi sa v hrudi rozľahol smiech. „Okrem toho je to aj patrón Čiech. Určite ho už netrpezlivo očakávajú.“ Zliezol z koča a pomohol svojej žene dole. Dievčatá a Benno tiež zliezli, ticho stonajúc pod ťarchou všitou v ich šatách a so stárnutými nohami a chrbtami. Boli radi, že sa môžu ponáňať po dlhej ceste.

„Počkajte tu.“ Korbinian sa obrátil k dcéram a Barbare. Pohybom hlavy naznačil Bennovi, aby ho sprevádzal. Dvere do domu sa otvorili a vyšiel z nich zavalitý muž s plešatou hlavou a okrúhlym bruchom. Korbinian a Benno sa mu predstavili.

„Koľko kíl máte so sebou?“ Gustav Böch nestrácal čas zdvorilostnými rečami.

„Napísal si, že sa do tej postavy zmestia presne dva centy. Tie máme vo vreciach. Zvyšok si ženy pošašovali do sukni.“

Böch zapískal. „To bude pekný zisk. Podťe, pomôžete mi dostať Nepomuckého z balkóna.“

Krátko nato už stála na ulici postava v modro-žltom rúchu s vlnitými vlasmi a tmavou bradou, a blažene hľadela do neba. Helena pristúpila k svätcovi a poklopala mu pästou po hlave. Ozval sa tupý, dutý zvuk. „Okamžite s tým prestaň!“ Barbara odtiahla Helenu a trikrát sa náhlivo prežehnala. Böch medzitým prešiel prstami po chrbte sochy. Cvakla západka a otvorili sa tajné dvierka s vŕzgajúcimi pántmi. Korbinian nazrel dovnútra. Dokonalá skrýša. „Socha bude ťažká. Zvládneme ju vôbec odniesť?“

„Samozrejme, zvládneme to so štyrmi mužmi, ako bolo napísané.“ Böch sa rozhladol po skupinke a potom sa spýtavo zadíval na prepravcu.

„Okrem Benna sú všetci moji ľudia počas sviatkov so svojimi rodinami,“ ospravedlňoval sa Korbinian. „Takže to budeme musieť zvládnuť traja. Alebo nájdeme niekoho z dediny, kto...“

Martha urobila krok vpred so vzdorovito zdvihnutou bradou. „Ja budem ten štvrtý muž.“

Böch sa zamračil. „Si dobre stavaná, ale ak ti cestou dôjdu sily...“

„To sa nestane,“ prerušila ho Martha.

Pozrel sa na ňu a potom kývol hlavou ku kostolu, z ktorého zaznieval záverečný hymnus omše. „Pre mňa, za mňa. Nestráčajme už čas. Prineste vrecia.“

Barbare sa rozšírili oči. „Budeme ich plniť tu na ulici? Čo ak nás niekto uvidí?“

Böchov smiech znel ako bečanie ovce. „Všetci tu vedia o sladkej nádielke, ktorú dodávame Nepomuckému každých štrnásť dní. Stovky hladných robotníkov a rodín už celé mesiace profitujú z výťažku a sám farár Wildner vedie procesiu.“

„A čo žandári? Nie je polícia v pohraničnej oblasti obzvlášť ostrážitá?“ zaujímala sa Barbara.

Böch mávol rukou. „Starý Fallgruber chce svoj podiel. Neurobí nič a bude sa tváriť, že nevidel žiadny kšeft.“

„A colníkom na českej strane nie je podozrivé, že tam robíte procesiu každých štrnásť dní?“

„Podozrivé? Sprievod vedený kňazom? Verte mi, nikto by sa neodvážil obviňovať kňaza z priestupku, ba ani prehľadávať túto svätú postavu. No ak sa bojíte, predajte mi tovar a ja si sám zaobstarám troch ľudí. Poznám dosť takých, ktorí by sa chceli pridať.“

Korbinian pocítil na sebe manželkin pohľad, ale pokrútil hlavou. „A my sa vrátíme domov s menším ziskom? Nič také. Dosta-neš svoju províziu, ako sme sa dohodli s Maxom Arenburgom. O zvyšok sa postaráme my.“

„Tak do toho, daj mi tovar!“

Zvony farského kostola sa rozozvučali, zvonenie sa nieslo kra-jinou a vyplašilo krdeľ havranov. Brána kostola sa otvorila prá-ve vtedy, keď do brucha Nepomuckého napchali zvyšky štvrtého vreca. Böch silou zatlačil dvierka na zadnej strane sochy a zatvoril závoru. Návštevníci kostola sa vyhrnuli von.

„Pridajú sa k nám aj ďalší?“ opýtala sa Gwendolyn so zvrášte-ným čelom.

Böch prikývol. „Vždy je nás aspoň dvadsať. Niektorí sem cho-dia len tak z pasie alebo zo zbožnosti, iní dostali od švajčiarskych priateľov materiál, ktorý tam chcú speňažiť.“

Okolo pašerákovej rodiny a kostolníka sa zhromaždil hlúčik ľudí. Všetci mali na sebe nedeľné oblečenie, ženy tradičné kroje so zdobenými pokrývkami hlavy, muži plstené kabáty a kožené nohavice. Bolo tam dokonca aj dieťa, bacuľaté dievčatko v zelenej sukničke s prekříženými stuhami na blúzke, v okrúhлом klobúku so slamenými kvetmi na hlave a sviečkou v ruke, ktorej plameň tancoval vo vetre.

Pastor Wildner svojím zjavom pripomínal vranu. Rúcho sa mu vlnilo okolo vychudnutej postavy. „Všetko pripravené na našu procesiu?“ Dvaja mladí miništranti niesli veľký drevený kríž, pod ktorým kňaz viedol sprievod. Spieval *Spasiteľ vstal z mŕtvych*, mával kadidelnicou a ulicami Waidreutu sa ozývalo „aleluja“ jeho ovečiek. Chlapci vzadu niesli kríž s Kristom, zatiaľ čo Korbinian, Böch, Benno a Martha stonali pod sladkým Nepomuckým. Držali ho spolovice na pleciah a bol pre všetkých dobre viditeľný.

Vedľa nich išla Barbara s Helenou po svojej pravici a Gwendolyn po svojej ľavici. Dva tucty obyvateľov Waidreutu ich nasledovali so sklonenými hlavami a zopnutými rukami, mnohí sa pridávali k spevu, ktorý bolo počuť z diaľky. Nad nimi sa vznášala aróma čerstvého živcového kadidla, ktorá sa miešala s vôňou lúčnych kvetov a ornej pôdy, briez a smrekov.

Na konci osady sa objavilo niekoľko domov a fariem, ktoré už patrili ku Kahlmühlenu. Bol tam hostinec *U Lochnera*, kde sa chceli zastaviť po tom, čo dokončia svoju prácu, a za ním stála budova žandárstva, už z diaľky rozpoznateľná podľa smaltovaného nápisu, ktorý sa hojdal vo vetre. Barbara z plných pľúc spievala farárovu pieseň *Nový úsvit žiari nám*. Nedokázala však skryť obavy v očiach. Možno by ju mal Korbinian nabudúce nechať doma. Gwendolyn by tiež skákala od radosti, keby jej dovolil zostať doma. Helena bola iná. Rada chodievala na tieto *výlety*, vždy objavovala nové veci. Tak to bolo aj teraz: pustila matkinu ruku a rozbehla sa k mačiatku na kraji cesty. Vychudnuté zviera zdvihlo chvost a obtrelo sa dievčaťu o nohy. Helena ho oddane hladkala, zatiaľ čo sa sprievod pohol ďalej. Barbara a Gwendolyn držali krok s ostatnými, Helena zaostala. „Poď už!“ zavolala na ňu Barbara ponad plece, ale jej slová nebolo počuť, rozplynuli sa v speve.

Cesta viedla hore, na jeden zo strmších kopcov. Naľavo a na pravo sa striedali rokliny, lesy a lúky.

Helena ich opäť dobehla až neďaleko žandárskej stanice, tancujúci uzlíček radosti zo života, ktorý sa objavil na okraji Korbinianovho zorného poľa. Jej svižné nohy utekali, ťažký lem sukne jej plantal okolo lýtok. Zrazu si naň šliapla a rozplesla sa na zemi. Šev sa roztrhol. Žlté vrecúška sa rozsypali po ceste. Niekoľko z nich sa roztrhlo, ich kryštalický obsah sa dostal von a jemný vánok ho rozfúkal. Spev náhle stíchol. Niektorí z tých, ktorí si túto nehodu

nevšímli, šliapali svojim predchodcom na päty. Ozval sa jasný detský hlások a každé mumlanie, každé „dávaj pozor!“ utíchlo, keď dievčatko v zelenej sukničke a s už zhasnutou sviečkou v ruke zvolalo: „Mami, pozri, zase sneží!“

Keď mu pred mesiacom oznámili, že ho na jeho vlastnú žiadosť preložia z Pasova do Waidreutu, Alfons Hartler nečakal, že nastúpi do práce tak rýchlo – už na Veľkonočný pondelok. Naliehavo žiadal o preradenie na nové miesto, pričom hlavným dôvodom boli mimomanželské aféry jeho o dvadsať rokov mladšej manželky Anny, o ktorých si šuškalo celé mesto. Možno by na tomto odľahlom mieste našla pokoj, keď sa už blížila jej tridsiatka. Azda by mu konečne mohla poskytnúť domov, po ktorom tak túžil od smrti svojej prvej manželky pred štyrmi rokmi a od emigrácie svojich detí do Ameriky. Vari sa kvôli nej nevzdal pitia, ktoré ho len nedávno pevne držalo v zajatí? Teraz nastal čas, aby mu to odplatila.

Jeho nástup do novej práce bol naplánovaný na ďalší týždeň. Werner Fallgruber však včera, na Veľkonočnú nedeľu, zavolał do Alfonsovej kancelárie v Pasove už skoro ráno a sťažoval sa na svoje trápenie takým chrapľavým hlasom, že Alfons mal spočiatku podozrenie na poruchu na linke. „Viem, že nemusíte, Hartler, ale, prosím vás, prídte skôr. Ležím tu s horúčkou a nemôžem sa postaviť na nohy! Chvalabohu, moja sestra mi ustlala posteľ u seba doma a opatruje ma. Lenže niekto musí mať službu. Aj keby to malo byť len preto, aby sa niekto nestážoval, že tam nikto nie je. Môžete to teda zariadiť?“

Alfonsa to najprv zamrzelo, pretože Anna sa nebude chcieť unáhlene sťahovať, a on by musel tráviť dni sám v služobnom byte

nad stanicou. Svoje povinnosti si však splní, takže jeho kolega Fallgruber si nebude musieť robiť starosti.

Bol tam asistent Bert Borchert, policajný praktikant, ktorý vybavoval všetky papiere a pomáhal službukonajúcemu žandárovi vo všetkých záležitostiach. Ten však odcestoval na Veľkú noc s rodinou do Južného Tirolska a jeho návrat sa očakával až v polovici týždňa.

Alfons sa rozhladol po skromne zariadenej policajnej stanici: odretý drevený stôl s písacím strojom, držiakom na perá, okrúhlu pečiatkou, perom a kalamárom a drevenými kartotékami, dve stoličky, pult a polička s niekoľkými neupratanými spismi. Buď mali Fallgruber a jeho pomocník svojich občanov pekne pod kontrolou, alebo to boli lenivci, ktorým ľudia skákali po hlave. Alfons sa rozhodol, že tu urobí poriadky a získa si rešpekt.

Natiahol sa. Naliehavo si potreboval nechať upraviť uniformu; košeľa a sako mu boli na rukách očividne príliš krátke a nohavice sa mu končili na šírku ruky nad členkami. Bolo ťažké nájsť vhodný model pre jeho vysokú postavu. Široký kožený opasok s obuškom, baterkou, putami a puzdrom na zbraň však vždy sedel správne. Alfons už raz použil obušok, keď si z neho opilec na pasovských hodoch robil blázna. Ešte nikdy nemusel siahnuť na strelnú zbraň, ale dávala mu upokojujúci pocit, že si dokáže udržať kontrolu v každej situácii. Sadol si za stôl a začal sa prehrabávať v spisoch s incidentmi, ktoré v poslednom čase zamestnávali Fallgrubera. Istý farmár Leidinger sa sťažoval, pretože jeho sused tajne nechal pást svoje kravy na jeho lúke. Obchodník Grimmer odviekol na policajnú stanicu mladého zlodeja z obchodu, lekárnik sa ponosoval na... Hartler zdvihol zrak, keď sa zvonku ozval spev. Kostolný sprievod? Vyzeralo to, že smeruje priamo k hraniciam. Aké pekné, náboženská procesia medzi krajinami! Alfonsovi sa páčilo, keď sa

národy vedeli dohodnúť a spoločne oslavovali namiesto toho, aby proti sebe viedli vojnu. Na svete bolo príliš veľa utrpenia.

Zrazu začul jasný dievčenský hlas. Započúval sa. Sneh? V tomto období? A tak náhle? Za oknami predsa svietilo slnko. Alfons vstal a odhrnul závesy. Vonku stál kňaz, ktorý vyzeral ako vták, ktorý máva krídlami. Bol celý bez seba. Zbožní ľudia za ním veľmi opatrne položili na zem postavu svätého Nepomuckého a ponáhľali sa k zástupu veriacich, ktorý sa vytvoril okolo druhého dievčaťa ležiaceho na zemi. Dievčina sa musela pošmyknúť. Okolo nej sa vo vzduchu vznášalo čosi biele. Nevyzeralo to však ako sneh, skôr ako múka alebo cukor, alebo... Kožený opasok zaškrípala, keď sa Alfons naklonil dopredu a prižmúril oči. Žlté vrecká na ceste. A potom vypadli tej malej žabe zo šiat ďalšie vrecká. Sacharín! Odkedy Švajčiarsko začalo vyrábať sladidlá, tajný obchod s ním prekvital. V tomto prípade si táto skupina kšeftárov zjavne vymyslela obzvlášť perfídnu formu pašovania. Zamiešali sa medzi dôverčivých katolíkov, aby svoj hanebný tovar dostali cez hranice do Čiech! Alfons sa im však chystal prekažiť ich púť.

Rýchlo obehol pult a otvoril dvere. Vybehol na cestu. „Hej, vy tam!“ zavolať na dievčinu a muža, ktorý jej práve pomáhal postaviť sa. Kňaz si práve uvoľňoval naškrobený golier z krku, očividne trpel nedostatkom vzduchu. Nečudo, keď bol tak bohapusto oklamáný! Veriaci pobehovali okolo neho ako mravce a rozrušene sa medzi sebou rozprávali. Nebolo ľahké zistiť, čo sa deje. Kto bol naozaj súčasťou sprievodu a kto sa sem vkradol? Alfons sa predral dopredu a zrazu sa ocitol zoči-voči Nepomuckému. Svätec v životnej veľkosti upieral naňho prenikavý pohľad. Alfons sa uklonil a rýchlo sa prežehnal, aby mu vzdal poctu, akú si zaslúži. Keď zdvihol zrak, dievča už bolo na nohách a utekalo preč spolu s mužom. No nie, teraz si ju ten chlap prehodil cez plece a trielil

preč. Ďalší ľudia sa rozutekali na všetky strany. Z objemnej plisovanej sukne jednej ženy sa tiež uvoľnilo žlté vrecúško, plesklo na zem a odhalilo svoj obsah. Bola nízka a štíhla a Alfons sa ju chystal dolapiť, keď sa dala na útek spolu s iným dievčaťom. Keď prebehol okolo kňaza, kývol naňho: „Môžete sa na mňa spoľahnúť, reverend!“

„Prečo?“ zakrákal duchovný. „Ako... čo... kto ste?“ Zoznamovanie muselo počkať, Alfons sa pustil do prenasledovania. „Dokončíte svoj sprievod, reverend, ja sa postarám o vaše ovečky!“

Podrazili ich, aby dostali sacharín? Böch ich predsa ubezpečil, že žandárstvo je na ich strane. A nevyzeral ten vysokánsky muž, ktorý utekal po ceste, akoby ho navliekli do uniformy, ktorá mu bola príliš malá? Oranžovočervené vlasy mu horeli ako svätožiara, jeho odhodlaný pohľad hovoril jednoznačne: naozaj to bol muž zákona. Vzrušené hlasy naokolo to potvrdzovali. Korbinian sa snažil zorientovať. Ležala tam jeho dcéra so šatami obťažkanými nákladom, s vencom z kvetov pohodeným na špinavej ceste. „Vstávaj, Helena, rýchlo!“ súrila ju Martha. Bez ohľadu na to, ako veľmi ju jej sestra vedela nazlostiť, teraz sa v jej hlase nedal prepočuť strach. Pokúšala sa predrať dopredu, ale Benno ju odtiahol za ruku. Bystrý chlapec!

„Musíme utiecť!“ zvolala Barbara. V očiach mala slzy a bola zadychčaná. Držala za ruku Gwendolyn, ktorá bola bledá ako mŕtvola.

„Utekaj!“ zastonal Korbinian, sklonil sa k Helene a pomohol jej vstať. Chvíľu sa tackali, no po pár krokoch sa zohol, chytil ju okolo bokov a prehodil si ju cez plece. Uistil sa, že všetci robia presne to, čo majú robiť: bežia rôznymi smermi. Aj ostatní účastníci sprievodu vzali nohy na plecia, pravdepodobne tí, o ktorých mu

Böch povedal, že sami chcú v Čechách speňažiť pár kíl. Ostatní zostali na mieste a za Korbinianovým chrptom kňaz lamentoval: „Aké nešťastie, ach, aké nešťastie! Nech nám pomôže svätý Nepomucký!“

„Zlož ma dole, otec!“ Korbinian po niekoľkých stovkách metrov, v bezpečnej skrýši za domami do Waidreute, postavil Helenu na zem a priložil si ukazovák k ústam. Spoločne sa započúvali. Korbinianovo srdce mocne búšilo do rebier, keď lapal po dychu. Prvotnú úľavu z toho, že policajti im nie je v pätách, vystriedala otázka, či to naozaj vzdal. Možno prenasledoval niekoho iného z rodiny. Korbinian si inštinktívne vybral cestu do údolia. Lenže čo Barbara a Gwendolyn? Kam utiekli Benno a Martha?

Nevedel sa rozhodnúť. Žandár ho videl len zozadu. Mohol by sa vrátiť späť na miesto, kde sa to stalo, a predstierať, že je iba zvedavý divák? Mohol by...?

V diaľke zaznel výstrel, ktorý umlčal túto myšlienku.

Korbinian sa strhol.

Druhý výstrel.

„Otec?“ Helena mu zaborila prsty do ramena. Necítil bolesť. Telom mu prebehlo chvenie, hrozilo, že sa mu podlomia kolená. Musel sa oprieť o stenu domu, za ktorým sa skrývali. Až potom mohol nakuknúť za roh, na kopec. Sprievod tam už pokračoval v ceste, akoby sa nič nestalo. Našli sa iní muži, ktorí zdvihli Nepomuckého. Obyvatelia Waidreutu dokonca opäť začali spievať, akoby chceli prehlušiť smrť, ktorá im zrazu dýchala na krk.

„Poď, Helena.“ Ťahal dcéru za sebou, hore kopcom a doľava do lesa, kam naposledy videl utekať Barbaru s Gwendolyn. Strhol sa, keď Benno a Martha vybehli z kríkov, a bez slova ich oboch objal. „Musíme nájsť mamu a Gwendolyn,“ naliehala Martha a pridala sa k nemu a Helene s Bennom, ktorí sa zakrádali lesom a stále

sa schovávali za stromy. Korbinian vdychoval a skúmal vzduch, v ktorom bolo cítiť závan pušného prachu.

Zrazu zbadal Gwendolyn. Bola sama! Zanechal všetku opatrnosť a rozbehol sa k nej a ku skalnatej priepasti, kde sedela skrčená s rukami obopnutými okolo kolien. Triasla sa a kolísala sa sem a tam. Nereagovala, keď zavola jej meno, nehybne sa pozerala kamsi do diaľky.

Martha a Helena dobehli k nej. Pomohli sestre postaviť sa, ale zdalo sa, že jej z nôh vyprchala všetka sila. Zosunula sa na zem a nespúšťala oči z rokliny. Korbinian pristúpil bližšie. Benno ho chytil, keď hrozilo, že sa zrúti do hlbín ako sťatý strom.

Asi päť metrov pod nimi ležala Barbara na skalách. Jej pohľad bol sklený a z rany na lebke jej vytekala krv na kameň. Na hrudi sa jej trblietal medailón, ktorý jej kedysi daroval Korbinian.

V ušiach mu zneli výkriky. Martha a Helena. Aj ony sa pozreli dolu a zatackali sa naspäť. On však nedokázal odvrátiť zrak. Jeho Donaunixe, obmývaná studenou vodou potoka. „Čo sa stalo, Gwendolyn?“ Jeho hlas mu znel ako cudzí. Otočil sa k dcére, uvidel jej prázdne oči, mŕtvolne bledú tvár. Opatrne ju chytil za plecia, zadíval sa na ňu a jemne ňou zatriasol, aby ju prebral zo šoku.

Konečne pohla perami. „My... bežali sme, stále rýchlejšie a rýchlejšie, a potom sa zrazu objavila priepasť.“

„Naháňal vás žandár?“

„Spočiatku áno. Mnohým sa podarilo utiecť. Chytil jedného chlapca, ale ten sa mu vyvliekol a on bežal za ním. Potom sa ozval výstrel... a potom ďalší a mama...“ Stíchla. Vzlykala a celá sa triasla.

Okrem hrôzy z Barbarinej smrti sa v Korbinianovi rozohorela nepotlačiteľná nenávisť. Nenávisť voči mužovi, ktorý mu vzal tú, ktorú mal najradšej. Pretože on bol na vine, tak či onak.

„Možno... Možno je ešte nažive,“ ozval sa Gwendolynin pridušený hlas.

Pokrútil hlavou. To bolo všetko, na čo sa v tej tiesni zmohol. Aj tento nepatrný pohyb ho rozbil na tisíc kúskov. Benno vedľa neho sťažka dýchal a stískal mu rameno. „Tadiaľ sa ide dole. Pôjdem po koč, potom ju odvezieme domov. Žandár sa tu určite neukáže.“

„Nech to ani neskúša.“ Korbinian zaťal päste tak silno, až ho pálili predlaktia.

„Bol sám. Má dosť roboty s ľuďmi, po ktorých išiel.“ Korbinian sa posadil. „Budem držať stráž.“

Benno sa rozbehol preč. Tri dievčatá si mlčky sadli vedľa otca.